ประโยค ป.ธ. ๕
แปล ไทยเป็นมคธ
สอบครั้งที่ ๒ วันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๖๘

๑. มหาเศรษฐี ทำการตระเตรียม เพื่อธิดา โดย ๔ เดือนอย่างนั้นแล้ว เมื่อจะให้ไทยธรรมแก่ธิดานั้น ได้ให้เกวียน ๕๐๐ เล่มซึ่งเต็มด้วยกหาปณะ ได้ให้เกวียน ๕๐๐ เล่มเต็มด้วยภาชนะทองคำ ๕๐๐ เล่มเต็มด้วยภาชนะเงิน ๕๐๐ เล่มเต็มด้วยภาชนะทองแดง ๕๐๐ เล่มเต็มด้วยภาชนะสำริด ๕๐๐ เล่มเต็มด้วยผ้าด้ายผ้าไหม ๕๐๐ เล่มเต็มด้วยเนยใส ๕๐๐ เล่มเต็มด้วยน้ำมัน ๕๐๐ เล่มเต็มด้วยน้ำอ้อย ๕๐๐ เล่มเต็มด้วยข้าวสารแห่งข้าวสาลี ๕๐๐ เล่มเต็มด้วยเครื่องอุปกรณ์มีไถและผาลเป็นต้น ฯ ได้ยินว่า มหาเศรษฐีนั้นได้มีความคิดอย่างนี้ว่า ในสถานที่ซึ่งธิดาของเราไปแล้ว นางอย่าได้ส่งคนไปสู่ประตูเรือนของคนอื่นว่า เรามีความต้องการด้วยวัตถุชื่อโน้น เพราะฉะนั้น มหาเศรษฐีจึงได้สั่งให้มอบเครื่องอุปกรณ์ทุกอย่างแล้ว ฯ มหาเศรษฐีได้ให้รถ ๕๐๐ คัน ตั้งนางสาวใช้รูปงาม ผู้ประดับด้วยเครื่องอลังการพร้อมสรรพไว้บนรถคันละ ๓ คน ได้ให้นางปริจาริกา ๑,๕๐๐ คน ด้วยสั่งว่า พวกเจ้าจำนวนเท่านี้ จงให้ (ธิดาของเรา) อาบ จำนวนเท่านี้ให้บริโภค จำนวนเท่านี้แต่งตัว เที่ยวไป ฯ ลำดับนั้น มหาเศรษฐีนั้นได้มีความคิดอย่างนี้ว่า เราจักให้โคแก่ธิดาของเรา ฯ ท่านสั่งเหล่าบุรุษว่า พนาย พวกท่านจงไป จงเปิดประตูคอกน้อยแล้ว ยืนถือกลอง ๓ ใบ อยู่ในที่ ๓ คาวุต จงยืนอยู่ที่ข้างทั้ง ๒ ในที่กว้างประมาณอุสภะ ๑ จงอย่าให้แม่โคทั้งหลายไปที่อื่นจากที่นั้น พึงตีกลองเป็นสัญญาณในเวลาที่แม่โคหยุดแล้วอย่างนี้ ฯ พวกเขา ได้ทำอย่างนั้นแล้ว ฯ ในเวลาแม่โคออกจากคอกไปได้คาวุต ๑ พวกเขาได้ตีกลองเป็นสัญญาณขึ้น ในเวลาแม่โคไปได้กึ่งโยชน์ ได้ตีกลองเป็นสัญญาณขึ้นอีก แต่ในเวลาแม่โคไปได้ ๓ คาวุต พวกเขาได้ห้ามการไปโดยส่วนกว้างอีก ฯ แม่โคทั้งหลายได้ยืนเบียดเสียดกันและกัน ในที่ยาวประมาณ ๓ คาวุต กว้างประมาณอุสภะ ๑ อย่างนี้ ฯ

๒. มหาเศรษฐีสั่งให้ปิดประตูคอก ด้วยคำว่า โคจำนวนเท่านี้ เพียงพอแก่ธิดาของเรา พวกท่านจงปิดประตูเถิด ฯ เมื่อเขาปิดประตูคอกนั้นแล้ว โคตัวมีกำลังและแม่โคนมทั้งหลายก็กระโดดออกไป เพราะผลบุญของนางวิสาขา ฯ เมื่อพวกมนุษย์ห้ามอยู่นั่นแล โคตัวมีกำลัง ๖๐,๐๐๐ ตัว และแม่โคนม ๖๐,๐๐๐ ตัว ออกไปแล้ว ลูกโคตัวมีกำลัง ซึ่งมีจำนวนเท่านั้น ก็ออกไปแล้ว พวกโคอุสภะของแม่โคนมเหล่านั้น ก็ได้ติดตามไปแล้ว ฯ ถามว่า ก็โคทั้งหลายไปแล้วอย่างนั้น เพราะผลแห่งกรรมอะไร ฯ ตอบว่า เพราะผลแห่งทานที่นางวิสาขาถวายแล้วแก่ภิกษุหนุ่มและสามเณรผู้ห้ามอยู่ ๆ ฯ ทราบมาว่า ในกาลแห่งพระกัสสปสัมมาสัมพุทธเจ้า นางเป็นน้องสุดท้องของธิดาทั้ง ๗ ของพระเจ้ากิกิ มีพระนามว่าสังฆทาสี เมื่อถวายเบญจโครสทานแก่ภิกษุ ๒๐,๐๐๐ รูป แม้เมื่อภิกษุหนุ่มและสามเณรทั้งหลายปิดบาตรห้ามอยู่ว่า พอ พอ ก็ยังรับสั่งว่า นี่อร่อย นี่น่าฉัน แล้วได้ถวาย (อีก) ฯ เพราะผลแห่งกรรมนั้น โคเหล่านั้น แม้ถูกห้ามอยู่ ก็ออกไปแล้วอย่างนั้น ฯ ในเวลาที่เศรษฐีให้ทรัพย์จำนวนเท่านี้แล้ว ภริยาของเศรษฐีจึงได้พูดว่า ท่านจัดแจงทุกสิ่งทุกอย่างแก่ธิดาของเราแล้ว แต่คนใช้ชายหญิง ผู้ทำการรับใช้ ท่านมิได้จัดแจงเลย ข้อนั้นเพราะเหตุอะไร ฯ (เศรษฐี) (ที่เรามิได้จัดแจง) ก็เพื่อจะรู้จักคนผู้มีความรักและหมดรักในธิดาของเรา เพราะเราจะจับคอพวกคนที่ไม่ไปกับธิดานั้นส่งไปไม่ได้เลย แต่ในเวลาจะขึ้นยานไปนั่นแล เราจักพูดว่า คนที่อยากไปกับนางวิสาขานั่น ก็จงไป คนไม่อยากไป ก็อย่าไป ฯ

ให้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๕
แปล ไทยเป็นมคธ

๑. เอวํ มหาเสฏฺฐี จตูหิ มาเสหิ ธีตุ ปริวจฺฉํ กตฺวา ตสฺสา เทยฺยธมฺมํ ททมาโน กหาปณปูรานิ ปญฺจ สกฏสตานิ อทาสิ สุวณฺณภาชนปูรานิ ปญฺจ สกฏสตานิ รชตภาชนปูรานิ ปญฺจ ตมฺพภาชนปูรานิ ปญฺจ กํสภาชนปูรานิ ปญฺจ สุตฺตวตฺถโกเสยฺยวตฺถปูรานิ ปญฺจ สปฺปิปูรานิ ปญฺจ เตลปูรานิ ปญฺจ ผาณิตปูรานิ ปญฺจ สาลิตณฺฑุลปูรานิ ปญฺจ นงฺคลผาลาทิอุปกรณปูรานิ ปญฺจ สกฏสตานิ อทาสิ ฯ เอวํ กิรสฺส อโหสิ มม ธีตาย คตฏฺฐาเน อสุเกน นาม เม อตฺโถติ มา ปรสฺส เคหทฺวารํ ปหิณีติ ตสฺมา สพฺพูปกรณานิ ทาเปสิ ฯ เอเกกสฺมึ รเถ สพฺพาลงฺการปฺปฏิมณฺฑิตา ติสฺโส ติสฺโส วณฺณทาสิโย ฐเปตฺวา ปญฺจ รถสตานิ อทาสิ เอตฺตกา นหาเปนฺติโย โภเชนฺติโย อลงฺกโรนฺติโย วิจรถาติ ทิยฑฺฒสหสฺส-ปริจาริกาโย อทาสิ ฯ อถสฺส เอตทโหสิ มม ธีตุ คาโว ทสฺสามีติ ฯ โส ปุริเส อาณาเปสิ คจฺฉถ ภเณ จูฬวชสฺส ทฺวารํ วิวริตฺวา ตีสุ คาวุเตสุ ติสฺโส เภริโย คเหตฺวา ติฏฺฐถ ปุถุลโต อุสภมตฺเต ฐาเน อุโภสุ ปสฺเสสุ ติฏฺฐถ คาวีนํ ตโต ปรํ คนฺตุํ มา เทถ เอวํ ชิตกาเล เภริสญฺญํ กเรยฺยาถาติ ฯ เต ตถา อกํสุ ฯ เต คาวีนํ วชโต นิกฺขมิตฺวา คาวุตํ คตกาเล เภริสญฺญํ อกํสุ ปุน อฑฺฒโยชนํ คตกาเล เภริสญฺญํ อกํสุ ปุน ติคาวุตํ คตกาเล ปุถุลโต คมนญฺจ นิวาเรสุ ฯ เอวํ ทีฆโต ติคาวุเต ปุถุลโต อุสภมตฺเต ฐาเน คาวิโย อญฺญมญฺญํ นิฆสนฺติโย อฏฺฐํสุ ฯ

๒. มหาเสฏฺฐี มม ธีตุ เอตฺตกา คาโว อลํ ทฺวารํ ปิทหถาติ วชทฺวารํ ปิทหาเปสิ ฯ ตสฺมึ ปิทหิเต วิสาขาย ปุญฺญผเลน พลวคาโว จ เธนุโย จ อุปฺปติตฺวา นิกฺขมึสุ ฯ มนุสฺสานํ นิวาเรนฺตานเมว สฏฺฐิสหสฺสา พลวคาโว จ สฏฺฐิสหสฺสา เธนุโย จ นิกฺขนฺตา ตตฺตกา พลววจฺฉา ตาสํ เธนูนํ อุสภา อนุพนฺธา อเหสุ ฯ กิสฺส ปน นิสฺสนฺเทน เอวํ คาโว คตาติ ฯ

นิวาเรนฺตานำ นิวาเรนฺตานำ ทินฺนทานสฺส ผเลน ฯ สา กิร กสฺสป-สมฺมาสมฺพุทฺธกาเล กิกิสฺส รญฺโญ สตฺตนฺนำ ธีตานำ กนิฏฺฐา สงฺฆทาสี นาม หุตฺวา วีสติยา ภิกฺขุสหสฺสานำ ปญฺจโครสทานำ ททมานา ทหรานญฺจ สามเณรานญฺจ ปตฺตำ ปีทหิตฺวา อลำ อลนฺติ นิวาเรนฺตานำปิ อิทำ มธุรำ อิทำ มนาปนฺติ อทาสิ ฯ เอวำ ตสฺส นิสฺสนฺเทน ตา วาริยมานาปิ คาโว นิกฺขมึสุ ฯ เสฏฺฐินา เอตฺตกสฺส ธนสฺส ทินฺนกาเล เสฏฺฐิภริยา อาห ตุมฺเหหิ มยฺหำ ธีตุ สพฺพำ สำวิทหิตำ เวยฺยาวจฺจกรา ปน ทาสทาสิโย น สำวิทหิตา กึการณาติ ฯ มม ธีตริ สสิเนหนิสฺสิเนหานำ ชานนตฺถำ อหำ หิ ตาย สทฺธึ อคจฺฉมานเก คีวายำ คเหตฺวา น ปหิณามิ ยานำ อารุยฺห คมนกาเลเยว ปน เอตาย สทฺธึ คนฺตุกามา คจฺฉนฺตุ มา อคนฺตุกามาติ วกฺขามีติ ฯ